

Toespraak

van de waarnemend Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, dr. M.L. Vos

Herdenking Kars Veling (1948-2025)

datum 9 september 2025

Wij hebben de goede gewoonte om de oud-leden die ons zijn ontvallen hier te herdenken.

Vandaag gedenken wij Kars Veling die op 13 augustus op 77-jarige leeftijd overleed. Hij was van 11 juni 1991 tot 15 mei 2002 bijna elf jaar lid van de Eerste Kamer. Eerst als lid van de fractie van het Gereformeerd Politiek Verbond, en vanaf 2000 van de ChristenUnie-fractie. In 2002 was hij bovendien een half jaar lid van de Tweede Kamer.

Ik heet ook zijn familie van harte welkom bij deze herdenking.

Kars Veling werd op 30 juni 1948 geboren in Groningen. Hij studeerde wiskunde, maar besloot na het behalen van zijn kandidaats, om filosofie te gaan studeren omdat hij zich bezig wilde houden met de echte vragen van het leven. Wiskunde was een abstracte wereld, zoals hij zei. Hij behaalde wel zijn onderwijsbevoegdheid als wiskundeleraar. In 1982 promoveerde hij op een onderzoek naar de methodologie en grondslagen van de sociologie.

Veling was zijn hele professionele leven verbonden aan het onderwijs. Eerst als leraar wiskunde, daarna als docent filosofie en weer later als buitengewoon hoogleraar filosofie. Hij was rector van verschillende middelbare scholen, waaronder het Johan de Witt College, hier in Den Haag.

Bovendien was hij de eerste directeur van ProDemos, het huis voor democratie en rechtsstaat.

Iedere dag verwelkomen wij in de Eerste Kamer groepen van ProDemos die ons gebouw bezoeken en vergaderingen bijwonen.

Dat we vandaag de Derde Kamerkoffertjes in ontvangst hebben genomen én Kars Veling herdenken is een bijzondere samenloop van omstandigheden.

Veling wilde met ProDemos begrippen als democratie en rechtsstaat zo beeldend mogelijk maken.

Een voorbeeld daarvan hebben we zojuist gezien.

Hij noemde aandacht het sleutelbegrip in het onderwijs.

Dat kun je volgens hem niet vervangen door technieken en toetsen.

'Het gaat om de menselijke benadering met belangstelling voor elkaar,' zei hij in 2011 tegen het AD.

In de Eerste Kamer voerde hij over veel onderwerpen het woord, zoals dat bij kleinere fracties vaak het geval is.

Maar onderwijs, cultuur en Europese samenwerking lagen hem het dichtst aan het politieke hart.

Tijdens de jaarlijkse Algemene Politieke Beschouwen had Veling de goede gewoonte om als filosoof een thema uit te diepen en vervolgens zijn mening voor het voetlicht te brengen.

Zo betoogde hij in 1996 dat een maatschappij-effectrapportage de kwaliteit van het overheidsbeleid kan verbeteren.

Hij zei 'dat zo'n rapportage niet gemakkelijk is en doet een kabinet zoals "paars" wil zijn, dieper verweekeld raken in morele en levensbeschouwelijke discussies over de samenleving dan hem wellicht lief is.'

datum 9 september 2025

blad 2

Kars Veling stond aan de wieg van de fusie van het GPV en de RPF tot de ChristenUnie. Al In 1996 pleitte hij ervoor om de energie van de christelijke partijen te benutten en de krachten te bundelen.

In 2000 was het zover en in 2002 was hij de eerste lijsttrekker van de nieuwe partij bij de verkiezingen voor de Tweede Kamer.

Over zijn overstap van de deeltijd naar de voltijdse politiek zei hij tegen het Financieel Dagblad: 'Als je echt warmloopt voor de ChristenUnie dan is het aantrekkelijk om aan het front te werken.'

Hij was glashelder in het debat en overtuigd over het geloof van waaruit hij werkte en tegelijk ook overtuigend naar anderen toe.

Hij was voorstander van een opener en principiëlere politieke cultuur.

In de turbulente beginjaren van de 21^e eeuw was dat een boodschap die niet altijd even hoorbaar bleek.

Kars Veling stond bekend als een vriendelijke en aimabele man, en was als politicus positief, principieel en waar nodig praktisch.

Dat ons respect voor zijn persoon en zijn verdiensten voor de samenleving en de Nederlandse parlementaire democratie tot steun mag zijn voor zijn familie en vrienden.

Ik verzoek een ieder om een moment stilte in acht te nemen.